

T.E.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 4.11.2025
Sayı: 1618

10/3344

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gıda enflasyonunun yapısal nedenlerinin araştırılması, kalıcı çözüm yollarının geliştirilmesi ve dar gelirli vatandaşlarımızın gıda enflasyonuna karşı korunması amacıyla, Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince ekte sunulan gerekçe çerçevesinde Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Ayşe Zencirli
Bartın Mv.

Ayşe -

Serhan Tanlı
Diy. Mv.

Cevdet AKAY

Karabük Milletvekili
Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi

Veli Ağababa

Mabuya Mv.

Ahmet Uluhan BAKIRMOĞLU
Manisa Mv.

M. A.

Ahmet Barin YARCAN
Edirne Mv.

A. Y.

Utku Gökçenöz
Eskişehir Mv.

Ali KARAOBA
İSAK Mv.

Aliye Tınaz Erşener
ANKA

Gökhan KİŞİ
Mersin Mv.

Gökhan

Deniz Demir
Ankara Mv.

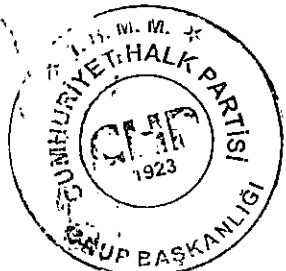
Gökhan ZEBEK
İstanbul Mv.

Pahri Özkan
Zinklereli Mv.

P.

Müezziz Serkan
Adana Mv.

Tarkan ATEŞ
Bolu Mv.



GEREKÇE

Türkiye’de son yıllarda gıda fiyatlarındaki artış, vatandaşlarımızın en temel ihtiyaçlarını dahi karşılamasını güçleştirmektedir. TÜİK verilerine göre gıda enflasyonu, genel enflasyonun üzerinde seyretmekte; dar ve sabit gelirli vatandaşlarımızın alım gücü hızla azalmaktadır. Vatandaşlarımızın hane halkı bütçelerinde gıda harcamalarının payı %35’i aşmış, düşük gelirli ailelerde bu oran %50’lere kadar yükselmiştir. Bu tablo, gıda enflasyonunun toplumsal refah üzerindeki yıkıcı etkisini göstermektedir.

Türkiye’de gıda enflasyonu uzun süredir genel enflasyonun üzerinde seyretmektedir. 2024 yılı itibarıyla gıda fiyatlarındaki artış oranı %70’lere yaklaşmış, hane halkı bütçelerinde gıda harcamalarının payı %35’in üzerine çıkmıştır. Bu durum, vatandaşlarımızın dengeli ve sağlıklı beslenmesini engellemekte; yoksulluk ve gelir eşitsizliğini derinleştirmektedir.

Ağustos 2025 itibarıyla TÜİK verilerine göre gıda ve alkolsüz içecekler grubunda yıllık enflasyon %33,28, aylık artış ise %3,02 olmuştur. Bu artış genel TÜFE’nin altında kalmasına rağmen hâlâ yüksek bir baskı oluşturmaktadır. Temmuz 2025’te ise gıda grubunda yıllık %27,95 artış kaydedilmiş; bu kalem enflasyonun genel enflasyona katkısı %6,94 puan olmuştur. Bu veriler gıda enflasyonunun genel enflasyon içinde öne çıkan bir kalem olduğunu ve hane halklarının alım gücüne ciddi bir yük bindirdiğini göstermektedir.

Üretim maliyetlerinin yüksekliği, çiftçilerin tarımdan çekilmesine neden olmakta; tarım arazileri âtil kalmakta ve arz açığı büyümektedir. Aracılık zincirindeki aşırı kâr marjları, üreticinin düşük fiyata ürün satmasına rağmen tüketicinin yüksek fiyattan gıda tüketmesine yol açmaktadır.

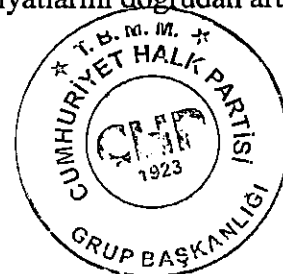
Çiftçilerimiz mazot, gübre, yem, ilaç ve enerji gibi temel girdilerdeki fahiş artışlar nedeniyle üretimden çekilme noktasına gelmiştir. 2024 yılında mazot fiyatları bir önceki yıla göre %80 artarken, gübre fiyatları %60 yükselmiştir. Bu maliyet baskısı, tarımsal ürün fiyatlarına doğrudan yansımış, üretici satış fiyatı ile tüketici alış fiyatı arasındaki makas daha da açılmıştır.

İklim değişikliğinin yol açtığı kuraklık ve aşırı hava olayları, tarımsal rekoltede büyük kayıplara sebep olmaktadır. Özellikle buğday, ayçiçeği ve bakliyat gibi stratejik ürünlerde yaşanan arz düşüşü, fiyatları yukarı çekmektedir. Tarım sigortalarının yetersizliği ve sulama yatırımlarındaki eksiklikler, çiftçiye korumasız bırakmaktadır.

Tarladan sofraya ulaşan süreçteki çoklu aracılık sistemi, fiyat artışlarının en önemli nedenlerinden biridir. Çiftçi ürününü düşük fiyata satarken, tüketici aynı ürünü birkaç katına almak zorunda kalmaktadır. Hal yasasının etkin uygulanamaması, kayıt dışılık ve denetimsizlik, gıda fiyatlarındaki yapay artışları tetiklemektedir.

Türkiye’de soğuk zincir ve modern depolama kapasitesi yetersizdir. Özellikle sebze ve meyve ürünlerinde %25’i bulan kayıplar, arz daralmasına ve fiyat yükselmesine yol açmaktadır. Bu kayıplar aynı zamanda gıda güvenliğini de tehdit etmektedir.

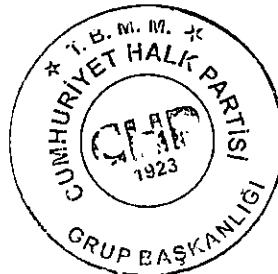
Stratejik tarım ürünlerinde ithalata dayalı politikalar, üreticiyi üretimden caydırmakta; yerli üretim azalmakta, döviz kurlarındaki oynaklık ise gıda fiyatlarını doğrudan artırmaktadır. Bu durum, ülkemizin gıda egemenliğini zayıflatmaktadır.



Gıda enflasyonu, yalnızca ekonomik bir sorun değil, aynı zamanda halk sağlığı ve sosyal adalet meselesidir. Alım gücünün düşmesiyle dar gelirli vatandaşlarımız yeterli ve dengeli beslenemez hale gelmiş; çocuklarda yetersiz beslenme kaynaklı sağlık sorunları artmıştır. Bu durum, toplumsal eşitsizlikleri daha da derinleştirmektedir.

Gıda enflasyonunun nedenleri yapısal olup, kısa vadeli müdahalelerle çözülememektedir. Tarımsal üretim planlamasının güçlendirilmesi, girdi maliyetlerinin düşürülmesi, üretici ile tüketici arasındaki zincirin şeffaflaştırılması, depolama ve lojistik altyapısının geliştirilmesi ve ithalata bağımlılığın azaltılması gerekmektedir.

Bu nedenlerle, gıda enflasyonunun nedenlerinin bütün boyutlarıyla araştırılması, kalıcı çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve vatandaşlarımızın sağlıklı, ulaşılabilir gıdaya erişiminin güvence altına alınması açısından büyük önem taşımaktadır.



1418.. Sayılı Meclis Araştırması Önerisinin İmza Çizelgesi

[illegible]